

Asia: VN/25525/2023

Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi (demokratiaohjelma)

Lausunnonantajan lausunto

Saate lausunnolle ja/tai koko periaatepäätösluonnosta koskevat yleiset huomiot

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi (demokratiaohjelma). Lastensuojelun Keskusliitto tarkastelee lausunnossaan ohjelmaa lapsen oikeuksien näkökulmasta.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan lapsilla on oikeus kertoa näkemyksensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja perustuslain mukaan lasten tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. YK:n lapsen oikeuksien komitea on päätelmässään 2023 antanut Suomelle useita aihetta koskevia suosituksia, mikä ohjelmassa tunnistetaan. Keskusliitto muistuttaa, että useat komitean suosituksista liittyvät haavoittuvassa asemassa tai syrjinnän vaarassa oleviin lapsiin ja nuoriin, ja tämän tulee näkyä ohjelman toimenpiteissä.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää erittäin myönteisenä sitä, että lapset ja nuoret ryhmänä näkyvät vahvasti sekä ohjelman keskeisissä linjauksissa että toimenpiteissä. Tämä on erinomainen lähtökohta. Yleisenä huomiona ja kehittämisen kohteena keskusliitto muistuttaa kuitenkin, että osallisuudella on sekä sosiaalinen, yhteisöön kuulumisen ulottuvuus, että poliittinen, osallistumiseen ja vaikuttamiseen liittyvä ulottuvuus. Tunne yhteisöön kuulumisesta on edellytys sille, että lapsi ja nuori kiinnostuu vaikuttamisesta. Pelkkään vaikuttamisulottuvuuteen keskittyvillä toimenpiteillä ei helposti tavoiteta niitä, jotka eivät arjessaan tule kohdatuksi tasavertaisina yksilöinä ja jotka eivät koe tulevansa kuulluksi – päinvastoin, mikäli yhteisöön kuulumisen ulottuvuus sivuutetaan, saatetaan pikemminkin vahvistaa polarisaatiokehitystä kuin taklata sitä.

Yhteisöön kuulumisen näkökulmasta huolta herättää se, että yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyysnäkökulmat huomioidaan ohjelmassa melko ohuesti verrattuna tausta-aineistoon.

Tausta-aineistossa tunnistetaan esimerkiksi melko hyvin, että syrjintä nakertaa erityisesti vähemmistöihin kuuluvien osallisuuden kokemusta. Tämä ei kuitenkaan näy ohjelman toimenpiteissä kovinkaan vahvasti eikä ohjelmaa esimerkiksi linkitetä valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonantoon liittyvään toimenpideohjelmaan (vaikka se tausta-aineistossa huomioidaan).

Keskusliitto huomauttaa myös, että osa lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisen haasteista ei liity ensinkään lapsiin ja nuoriin, vaan lainvalmistelun ja päätöksenteon toimintatapoihin ja näiden osalta huolestuttaviin kehityskulkuihin, kuten lainvalmisteluprosessien tiivistymiseen ja kansalaisyhteiskunnan osallistumismahdollisuuksien kapenemiseen. Näitä ongelmia ei ratkaista lasten osallisuutta kehittämällä, vaan toimimalla johdonmukaisesti hyvän hallinnon periaatteiden mukaan.

Lastensuojelun Keskusliitto kiinnittää huomiota myös siihen, ettei ohjelman toimeenpanoon varata erillisiä resursseja. Voi sinänsä perustellusti argumentoida, että tavoitteiden edistämässä on pitkälti kyse toimintatavoista ja niiden muuttamisesta, eikä tämä automaattisesti vaadi lisäresursseja. Jos kuitenkin halutaan tavoittaa nykyistä paremmin erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia, tarvitaan siihen vähintäänkin enemmän aikaa kuin tähän asti on käytetty. Lastensuojelun Keskusliitto on huolissaan siitä, että leikkausten rasittaessa niin valtionhallintoa kuin järjestökenttää on käytössä oleva aika pikemminkin vähenemään kuin lisääntymään päin. Myös kunnissa ja hyvinvointialueilla tilanne on hankala. Keskusliitto kysyy, miten aiempaa parempi, osallistavampi ja dialogisempi valmistelu voi tällöin tosiasiallisesti toteutua.

LUKU 3.1 Edistämme äänestysaktiivisuutta

Yleiset huomiot

Tavoite on kannatettava. Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa, että tunne yhteiskunnan jäsenyydestä on edellytys sille, että nuori kiinnostuu myös vaikuttamisesta. Tätä tunnetta voidaan ruokkia arvostavalla suhtautumisella jokaiseen lapseen ja nuoreen, taustasta, toimintakyvystä tai muista seikoista riippumatta. Keskusliitto on huolissaan julkisesta keskustelusta, jossa nuoret usein joko sivuutetaan, heille tärkeitä teemoja vähätellään tai heihin suhtaudutaan vihamielisesti.

Tavoitelinjalus 1: Etsimme keinoja lisätä erityisesti nuorten äänestysaktiivisuutta sekä tasoittaa väestöryhmien ja alueiden välillä havaittuja eroja äänestysaktiivisuudessa ja pysäyttää eriytymiskehitys.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- ymmärrettävä ja saavutettava vaalitiedotus ja -viestintä,
- äänestyspaikkojen saavutettavuuden ja esteettömyyden varmistaminen,
- kuntien kannustaminen kuulemaan nuoria ja huomioimaan eri ikäryhmiä äänestyspaikkojen sijoittelussa,

- yhteistyö kansalaisjärjestöjen ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa erityisesti ensi kertaa äänestävien nuorten aikuisten ja muita heikommassa asemassa olevien äänioikeutettujen tavoittamiseksi.

-

Tavoitelinjalus 2: Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada tietoa vapaiden vaalien merkityksestä ja harjoitella äänestämistä.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- yhteistyö ja vuorovaikutus valtioneuvoston, hyvinvointialueiden ja kuntien, kirjastojen, koulujen, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken,
- lapsi- ja nuoriystävällisen, saavutettavan, ymmärrettävän ja puoluepoliittisesti neutraalin tiedon tuottaminen ja viestintä vaaleista, eri hallintotasojen tehtävistä, puolueiden arvoista ja äänestämisestä niissä kanavissa missä lapset ja nuoret viettävät aikaansa ja osana demokratiakasvatusta.

-

LUKU 3.2 Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta

Yleiset huomiot

Lastensuojelun Keskusliitto katsoo, että vaikka lasten oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin on verrattain hyvin tunnettu alan ammattilaisten keskuudessa, yleisellä tasolla siihen liittyy vielä jonkin verran kielteisiä asenteita. Ei ole tavatonta kuulla lasten näkemysten sivuuttamista perusteltavan sillä, että lasten pitää saada olla lapsia eikä heitä tule vaivata tai liata politiikalla. Keskusliitto esittää, että ohjelmaan lisätään toimenpide suuren yleisön tietoisuuden lisäämisestä koskien lasten ja nuorten osallistumisoikeutta. Keskusliitto pitää myönteisenä tavoitteiden koordinoimista niin kansallisen lapsistrategian kuin valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman kanssa, mutta kaipaa ohjelmaan konkretiaa siitä, mitä tämä koordinointi tosiasiallisesti käytännössä tarkoittaa.

Lastensuojelun Keskusliitto esittää vakavan huolensa siitä, mikä on kehittämisen myötäkin lasten ja nuorten kuulemisen vaikuttavuus, kun samaan aikaan lainvalmisteluprosessit tiivistyvät tiivistymistään ja koko kansalaisyhteiskunnan osallistumismahdollisuudet kapenevat valmistelua yhä yksityiskohtaisemmin ohjaavien hallitusohjelmien myötä. Keskusliitto muistuttaa myös, että järjestöjen rooli on merkittävä erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tavoittamisessa ja heidän äänensä kanavoimisessa, mutta järjestöihin kohdistuu kuluvalle hallituskaudella ennennäkemättömän suuret leikkaukset.

Tavoitelinjaus 3: Vahvistamme kuntien ja hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen asemaa sekä yhteistyötä ja vuorovaikutusta muiden lapsia ja nuoria edustavien toimielinten, kuten oppilas- ja opiskelijakuntien, ja haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten parissa työskentelevien toimijoiden kanssa.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- **kuntalain ja hyvinvointialuelain toimivuuden arviointi nuorisovaltuustoja koskevien säännösten osalta,**
- **tuki ja koulutus kuntien, hyvinvointialueiden sekä koulujen ja oppilaitosten henkilöstölle niin yleissivistävässä kuin ammatillisessa koulutuksessa.**

-

Tavoitelinjaus 4: Vahvistamme lapsi- ja nuoriystävällistä osallistumista ja kuulemista heitä itseään koskevissa asioissa.

Tavoitelinjauksen 4 kirjaukset ovat kaikkienensa oikeansuuntaisia ja tarpeellisia. Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa, että kaikkein keskeisin vaatimus lasten ja nuorten mielekkään ja turvallisen osallistumisen varmistamiseksi on aika. Lasten ja nuorten osallistumisen on ensinnäkin tapahduttava sellaisessa vaiheessa valmistelua, jossa heidän näkemyksillään voi tosiasiallisesti olla vaikuttavuutta – muutoin kuuleminen on näennäistä. Toiseksi, pohjatyöt on tehtävä huolella. Lapsille ja nuorille tulee esimerkiksi tarjota riittävät ja ymmärrettävät tiedot käsillä olevasta asiasta, jotta he voivat muodostaa näkemyksensä. Kolmanneksi, lasten ja nuorten tavoittaminen, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, vaatii usein enemmän työtä kuin aikuisten tavoittaminen – olemassa olevatkaan ryhmät eivät välttämättä aina kokoonnu esimerkiksi lainvalmistelun kannalta sopivaan aikaan. Tavoitelinjauksessakin tunnistettua palautteen toimittamista lapsille ja nuorille ei voi ylikorostaa – tämäkin vaatii aikaa, ja unohtuu usein.

Keskeisiä toimenpiteitä:

- **lasten ja nuorten kuulemisen ja osallistumisen merkityksen painottaminen avoimen lainvalmisteluprosessin kehittämisessä,**
- **viranhaltijoiden tukeminen ja kuulemis- ja vuorovaikutusosaamisen lisääminen,**
- **jo olemassa olevien lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen rakenteiden tehokkaampi hyödyntäminen valmistelussa ja päätöksenteossa,**
- **hyvien käytänteiden kokoaminen ja levittäminen,**
- **osallistumis- ja kuulemistoimien vaikuttavuuden arvioinnin, mittaamisen ja seurannan kehittäminen sekä sidosryhmäviestintä osallistumisen tuloksista.**

-

LUKU 3.3 Kehitämme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyviä käytäntöjä

Yleiset huomiot

Lastensuojelun Keskusliitto pitää demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämistä ja erityisesti sen systematisointia tärkeänä. Tausta-aineistossa tunnustetaan opettajan kiinnostuksen ja osaamisen merkitys demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen edellytyksenä. Keskusliitto pitää tästäkin näkökulmasta erittäin valitettavana hallituksen ratkaisua poistaa yhdenvertaisuuslaista varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaista yhdenvertaisuussuunnittelua koskeva velvoite.

Lastensuojelun Keskusliitto esittää demokratiaohjelmassa kiinnitettävän erikseen huomiota lastensuojelun sijaishuollosta itsenäistymisvaiheessa oleviin nuoriin sekä jälkihuollon palvelujen piirissä oleviin nuoriin aikuisiin ja heidän mahdollisuuksiinsa saada demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta. Kyseisellä kohderyhmällä voi olla taustalla pettymyksiä yhteiskunnan toimintaan tai puutteellisiin mahdollisuuksiin vaikuttaa omaan asiaansa. Tästä syystä pidämme erittäin tärkeänä, että kohdennetulla demokratia- ja ihmisoikeuskasvatustyöllä tuodaan esille mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä, osallistua ja vaikuttaa niin lähellä kuin laajemminkin yhteiskunnassa.

Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa, että kasvatusta ja koulutusjärjestelmän lisäksi järjestöillä on merkittävä rooli demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksessa. Ne esimerkiksi tuottavat materiaalia ja kouluttavat, ja tarjoavat myös toiminnan sekä vaikuttamistaitojen oppimisen areenoita erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville lapsille ja nuorille.

Tavoitelinjaus 5: Vahvistamme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen jatkumoa eri kouluasteiden välillä varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja tiivistämme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kansallisen tason yhteistyötä, koordinointia ja seuranta.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- **demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kansallisen kehittämisen koordinoinnin ja seurannan kehittämistyö yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa keskeisten toimijoiden, kuten Opettajankoulutusfoorumin, yliopistojen ja korkeakoulujen, Opetushallituksen sekä vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa,**
- **mitattavissa olevan seurantatiedon kehittäminen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskevien, opetussuunnitelmien ja tutkinnon perusteissa määriteltyjen oppimistavoitteiden toteutumisesta varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa.**

-

Tavoitelinjaus 6: Parannamme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyvien käytäntöjen sekä opetusmateriaalien ja -menetelmien laatua ja saatavuutta kansallisesti.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- jo olemassa olevien hyvien käytäntöjen, materiaalien ja menetelmien skaalaaminen ja levittäminen valtakunnallisesti varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle
- demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen käytännön toteuttamisvaihtoehtojen ja ratkaisumallien kehittäminen yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa keskeisten sidosryhmien, kuten kolmannen sektorin toimijoiden, vanhempien ja muiden lähiyhteisötoimijoiden kanssa.

-

Tavoitelinjaus 7: Vahvistamme siviilipalveluskoulutukseen, kotoutumiskoulutukseen, monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon sekä varusmiespalvelukseen osallistuvien tietämystä ja osaamista demokratiasta.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- siviilipalveluskoulutuksen, kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä varusmiespalveluksen opetussuunnitelmien ja -sisältöjen tarkastelu demokratia- ja osallisuusteemojen näkökulmista.

-

LUKU 3.4 Vahvistamme hyvän keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria yhteiskunnassa

Yleiset huomiot

Lastensuojelun Keskusliitto pitää puntaroivan demokratian edistämistä myönteisenä ja katsoo sen edistävän useita eri tavoitteita. Puntaroivan demokratian menetelmät voivat olla lapsille ja nuorille paitsi keino tuoda omia näkemyksiään esiin, myös tapa esittää kysymyksiä ja tutustua käsiteltävään aiheeseen sekä muiden näkemyksiin. Vastaavasti aikuiset voivat lasten ja nuorten näkemyksiä kuuntelemalla oppia ja laajentaa omaa ymmärrystään eri asioista.

Lastensuojelun Keskusliitto katsoo, että monikanavaisuus on avain eri lapsiryhmien tavoittamiseen. Digitaalisuus tarjoaa paljon mahdollisuuksia, mutta samalla on muistettava, ettei se voi olla ainoa osallistumisen kanava – digitaalisuus voi myös estää osallistumisen, mikäli esimerkiksi taidot tai tarvittava laite puuttuvat. Eri kieliryhmien huomioiminen edistää sekä tunnetta yhteiskunnan jäsenyydestä että mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.

Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa aikuisten, erityisesti poliittisten päättäjien vastuun ja esimerkin tärkeydestä hyvän keskustelun kulttuurin luomisessa ja vaalimisessa.

Tavoitelinjaus 8: Parannamme monikanavaisia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia erilaisten alueiden ja eri väestöryhmien, erityisesti lasten ja nuorten erilaiset osallistumisen edellytykset sekä haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret huomioon ottaen.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- uudenlaisten, valtakunnallisten osallistumisen ja vaikuttamisen keinojen ja rakenteiden kehittäminen ja testaaminen,
- jo olemassa olevien osallistumisen rakenteiden vakiinnuttaminen,
- digitaalisten vaikuttamiskanavien lapsi- ja nuorisoystävällisyyden parantaminen ja niiden tunnettuuden lisääminen,
- hallinnon ja kansalaistoimijoiden ratkaisukeskeisen kumppanuuden vahvistaminen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien tavoittamiseksi sekä vuoropuhelun lisäämiseksi heitä koskevassa päätöksenteossa.

-

Tavoitelinjaus 9: Tuemme suoran kansalaisosallistumisen mallien kehittämistä ja dialogisten menetelmien käyttöönottoa päätöksentekoprosesseissa eri hallinnontasoilla.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- niin sanotun puntaroivan demokratian menetelmien, kuten kansalaisraatien tai -paneelien, sekä dialogisten menetelmien käyttöönotto valtioneuvoston strategisten linjausten valmistelussa ja osana olemassa olevia kuulemisen ja osallistumisen kanavia,
- kansallisten dialogien mallin jatkokehittäminen, dialogien toteuttaminen ja niiden tulosten parempi hyödyntäminen,
- paikallisesti ja alueellisesti kehitettyjen hyvien dialogikäytäntöjen ja -mallien levittäminen valtakunnallisesti,
- eduskunnan, hyvinvointialueiden ja kuntien kannustaminen puntaroivan keskustelun käyttämiseksi päätöksentekonsa tukena.

-

LUKU 3.5 Kehitämme paikallishallintoa ja varmistamme lähidemokratian toteutumisen

Yleiset huomiot

-

Tavoitelinjaus 10: Seuraamme ja edistämme asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista hyvinvointialueilla ja kunnissa.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- hyvinvointialueuudistuksen vaikutusten arviointi asukkaiden ja palvelunkäyttäjien tosiasiallisiin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksiin kunnissa ja hyvinvointialueilla sekä alueelliseen yhdenvertaisuuteen,
- alueellisen ja paikallisen demokratian kehittäminen ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

-

Tavoitelinjaus 11: Tuemme demokratian ja osallistumisen näkökulmaa osana alue- ja paikallishallinnon johtamista ja päätöksentekoa.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- hyvinvointialueiden ja kuntien välisen rajapinnan sekä ministeriöiden välisen työnjaon selkeyttäminen alueellisen ja paikallisen demokratian ja osallistumisen edistämiseen liittyen,
- asukkaiden osallistumisen tarkasteleminen johtamisen ja hallinnon kysymyksenä ja osana päätöksentekoa,
- tietopyynnön sekä kuntalais- ja hyvinvointialuealoitteen tunnettuuden, käytön ja kehittämisen selvittäminen,
- demokratiaosaamisen lisääminen julkisissa palveluissa.

-

LUKU 3.6 Kehitämme kansallista demokratiapolitiikkaa

Yleiset huomiot

-

Tavoitelinjaus 12: Jatkamme kansallisen demokratiapolitiikan johdonmukaista kehittämistä perustuen demokratianäkemykseen, jossa perusoikeudet, sananvapaus, oikeusvaltioperiaate, hyvä hallinto, kansalaisten osallistuminen ja korruption kitkeminen nähdään tärkeinä, toisistaan riippuvaisina demokratian elementteinä.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- demokratiapolitiikan nykyistä tiiviimpi ja systemaattisempi koordinaatio suhteessa esimerkiksi hallinto-, tieto-, media- ja teknologiapolitiikkatoimiin,
- yhteistyö akateemisen tutkimuksen kanssa demokratiapolitiikan tietoperustan ja tietoperusteisen päätöksenteon vahvistamiseksi.

-

Tavoitelinjaus 13: Vahvistamme kansallisen demokratiapolitiikan ja demokratian edistämistoimien vaikuttavuuden arviointia, seurantaa ja läpinäkyvyyttä.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- kansallisen demokratiaindikaattorityön kehittäminen,
- osallistuminen Suomen demokratian tilan arviointi- tai auditointityöhön yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa,
- hallituksen demokratiapoliittisista toimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta viestiminen avoimesti, saavutettavasti ja läpinäkyvästi.

-

LUKU 3.7 Edistämme demokratiaa Euroopan unionissa ja kansainvälisesti

Yleiset huomiot

Tavoitelinjauksessa 14 mainitaan tietoisuuden lisääminen demokratian ja kansalaisyhteiskunnan tukemiseen suunnatuista EU-rahoituslähteistä kansallisesti. Lastensuojelun Keskusliitto kannattaa tavoitetta lämpimästi. Moni tänäkin syksynä aukeavista ohjelmista on relevantti myös lasten osallistumisoikeuksien kannalta ja oikeusministeriön tarjoama tieto ja tuki on järjestöille tärkeää. Samalla on kuitenkin todettava, että EU-rahoituksen hakeminen on hyvin työlästä, eikä varsinkaan pienillä toimijoilla ole välttämättä mahdollisuutta resursoida sen vaatimaa työaikaa. Myös vaadittava omarahoitussuus voi muodostaa esteen hakuihin osallistumiselle.

Koska EU-rahoitusohjelmissa saatetaan edellyttää tai arvioinnissa painottaa viranomaisyhteistyötä, on tärkeää, että viranomaiset suhtautuvat lähtökohtaisesti myönteisesti kansalaisjärjestöjen yhteistyöpyyntöihin. On tärkeää, että viranomaisilla on halu edistää EU-rahoituksen saamista Suomeen kansalaisjärjestöjen kautta tukemalla rahoitushakemuksia esimerkiksi hankekumppanuuden tai ”letter of support” -tyyppisten tuenilmaisujen muodossa. Kategorisia esim. ministeriökohtaisia linjauksia siitä, että rahoitushakemuksiin ei voida lähteä kumppaniksi tai että niitä ei voida tukea, ei pidä tehdä.

Tavoitelinjalus 14: Edistämme demokratiaa ja ihmisoikeuksien toteutumista Euroopan unionissa ja kansainvälisesti, ja vahvistamme näin myös turvallisuutta, vakautta ja kriisinkestävyyttä.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- demokratiatoimien jatkumon, hyvän hallinnon ja avoimuuden kehittämisen sekä vaaliturvallisuustyön syventämisen edistäminen EU:ssa,
- tietoisuuden lisääminen demokratian ja kansalaisyhteiskunnan tukemiseen suunnatuista EU-rahoituslähteistä kansallisesti,
- aktiivinen vaikuttaminen Euroopan neuvoston roolin kehittämiseen demokratiakysymyksissä,
- osallistuminen Team Europe Democracy -aloitteeseen,
- kehitysyhteistyömäärärahan kohdentaminen strategisesti demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja kansalaisyhteiskuntien vapaan toimitilan tukemiseksi huomioiden erityisesti niin kutsuttujen tasapainottavien tai vastapainojen instituutioiden toimintaa.

-

Tavoitelinjalus 15: Tiivistämme Suomen kansainvälisen demokratiatyön koordinointia ja kansainvälisten demokratiasuosituksen toimeenpanon seurantaan kansallisella tasolla.

-

Keskeisiä toimenpiteitä:

- valtioneuvoston kansainvälisten demokratia-asioiden koordinaatiojärjestelmän perustaminen,
- kansainvälisten valvontaelinten ja järjestöjen suositusten kansalliseen toimeenpanoon panostaminen.

-

1 Tilannekuva: Demokratian tila kansainvälisesti ja Suomessa

Yleiset huomiot

-

Esitetty tilannekuva on ajantasainen, perustuu tutkittuun tietoon ja antaa kattavan kuvan demokratian tilasta kansainvälisesti ja Suomessa

-

Tilannekuva toimii hyvänä taustoitukseksi periaatepäätöksessä esitettyihin linjauksiin

-

2 Demokratiapolitiikka Suomessa ja Euroopan unionissa

Yleiset huomiot

-

3 Suomen osallistuminen kansainväliseen demokratiayhteistyöhön

Yleiset huomiot

-

Custódio Ira
Lastensuojelun Keskusliitto